

Ano ang autism?

Ang Autism ay isang panghabambuhay na kapansanan sa neurodevelopmental na nakakaapekto sa paraan ng pakikipag-usap at pakikipag-ugnayan ng mga tao sa iba. Ang lahat ng taong autistic ay natatangi.

Gayunpaman, ang mga taong autistic ay maaaring magpakita ng ilang mga katangian sa dalawang pangunahing lugar sa ibaba:

Komunikasyon at pakikipag-ugnayan sa lipunan

Nahirapan sa pakikipag-unay sa iba (two-way) na komunikasyon

- Maaaring mahirapang magsimula, mapanatili, o wakasan ang isang pag-uusap
- Maaaring mahirapan na manatili sa paksa

Kailangan ng tulong upang makipag-ugnay sa iba

- Maaaring gugustuhin na mapag-isa
- Maaaring gustong makisali ngunit hindi alam kung paano
- Maaaring mahirapan na bumuo at mapanatili ang mga ugnayan sa lipunan

para bang walang gana

- Maaaring umiiwas sa pakikipag-unay gamit ang mata
- Maaaring hindi sumagot sa pangalan
- Maaaring nasa kanilang sariling mundo

Kailangan ng tulong sa komunikasyon

- Maaaring naantala o limitado ang pagsasalita
- May kaugaliang bigyang kahulugan ang wika nang literal
- Maaaring magkaroon ng isang malaking bokabularyo ngunit mahirapan sa panlipunang paggamit ng wika

Hirap basahin ang mga pangkaraniwan o sitwasyon

- Mahirapan basahin ang lengguwahe ng katawan, ekspresyon ng mukha, at tono ng boses
- Maaaring mangailangan ng tulong upang maunawaan kung ang isang pag-uugali ay angkop

Ugali, interes at aktibidad

Pinipigilan na mga interes

- Maaaring magkaroon matinding interes sa isang paksa
- Maaaring magkaroon ng interes na hindi karaniwan
- Maaaring magkaroon ng isang hindi pangkaraniwang antas ng interes sa isang paksa

Mababa o sobrang pagtugon ng mga pandama

- Maaaring magkaroon ng mga hindi pangkaraniwang reaksyon sa kung ano ang kanilang nakikita, naririnig, naaamoy, hinawakan o natikman atbp
- Palaging payagan ng pahinga galing sa regular na paggalaw

Mas gusto ang istraktura at mga nakasanayan na gawain

- Ang istraktura at nakasanayan na gawain ay makakatulong sa pagproseso ng impormasyon
- Kailangang maging handa at suportahan upang subukan ang mga bagong bagay
- Maaaring mangailangan ng suporta at oras kapag lumilipat sa isang bagong aktibidad, hal.: pagpapapatay ng isang video game upang makapunta sa tanggapan ng doktor
- Maaaring mangailangan ng suporta sa mga gawain sa pagpapalano at pamamahala ng oras

Paulit-ulit na pag-uugali at paggalaw ng katawan

- Maaaring ulitin ang parehong pagkilos nang paulit-ulit hal. paglinya ng mga bagay o panood ng parehong pelikula nang paulit-ulit
- Maaaring ipakita ang ecolalia (paulit-ulit na mga salita o parirala)
- Maaaring ipakita ang pag-flap ng kamay, pag-ikot, pag-rocking atbp. Ito ay tinatawag ding stimming